

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Fornicatio simplex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

Femina.

Femina non potest publicè prædicare, nisi ex Papæ licentia, *cap. nono, de pœnit. & remiss. 33. distinct. mulier.* in capitulo & clauetro potest. *Cajet. vers. mulier Sylv. l. c.*

Nec uti habitu virili, etiam ob continentiam, vid. *Concil. Congreg. c. 13.* Interdum tamen, ob honestam delectationem potest uti *Nav. c. 23. n. 23, ex D. Thom.*

Nec esse testis in testamento solemnè extra terras Ecclesiæ, (ubi verò solemnitas non requiritur, ut tempore pestis, potest) nec in causa criminali nisi hæresis, aut læsæ majestatis, aut simoniarum, aut cum aliter veritas sciri non potest, aut cum proceditur via inquisitionis, vid. *Syl. testis nu. 1. ad pias causas admittitur, Cov. c. relatum 1. nu. 5. de testam. & in criminalibus jure civili, in contractibus, & aliis actibus. Cov. l. c.*

Nec pro debito incarcerari, nec cogi accusare, aut testificari, nisi in certis casibus, ut in causa criminali, vid. *Syl. femina, n. 3. Covar. l. c. 1. var. respo. n. 3.*

Fornicatio simplex.

1. Fornicatio simplex est concubitus soluti (id est liberi à conjugio à voto, ab ordine sacro, à religione, à cognatione) cum soluta, estque peccatum mortale, & consequenter nunquam licita, *tom. 1. de iis, quæ pertinent ad usum matrim. quest. 4. punct. 14. num. 2. & 3.*

2. Licitum est Principibus permittere meretrices in aliquo loco civitatis, ut vitentur majora mala: excusanturque à mortali locantes domos meretricibus ad habitandum, non tamen ad meretricandum; vitandum tamen est proximi scandalum & damnum. Similiter excusantur famuli comitantes herum euntem ad meretricem, aut comitantes concubinam, aut deferentes literas, si ab hujusmodi comitatu desistere nequeant absque gravi damno. Idem dicendum de auriga indifferenter meretricem deferente, quamvis sciat ipsam malè suo corpore usuram. *ibid. num. 4. & seq.*

3. Concubinatus est frequens & consueta fornicatio cum eadem persona. Concubinæ quæ leguntur in sacris litteris, fuerunt veræ uxores, ideò concubinæ dictæ, quod sine publica solemnitate & ritu consueto ducebantur, permissum-

que fuit Hebræis duas uxores simul ducere, unam solemniter alteram absque solemniter ritu. *ibid. num. 8. & seq.*

4. Qui domi retinet concubinam, seu ancillam, cum ea peccare solet, non est absolvendus nisi eam dimittat: ex illa enim in occasione proxima peccandi. Excipe tamen eum qui raro cum ea peccat, & sperat fore ut non amplius relabatur, & etiam filium familias, qui de domo patris non expellit concubinam; vel aliam, modo habeat firmum propositum non peccandi amplius in futurum. Adde præterea non cogi Confessarium ad denegandam absolutionem adolescenti qui sæpius in molliem incidit ex carnis fragilitate, quantum in se est, non remanet in occasione proxima peccandi *ibid. n. 11. & seq.*

7. Artifex qui fraudibus utitur in arte sua, quam rationabili de causa non potest deserere: & fornicator qui modo cum una, modo cum alia congregitur, potest absolvi, si eliciat dolorem de peccatis præteritis, & promittat cum Dei auxilio emendationem in futurum. *ibid. n. 15. & 16.*

6. Concubinarij seculares possunt ab ordinariis locorum puniri & excommunicari post trinam admonitionem, ita Trident. *sess. 24. cap. 8.* & mulieres concubinarie eiici extra oppidum, vel diocesim; presbyteri vero notorii concubinarij suspendendi sunt ab Episcopis. *ibid. n. 18 & 19.*

A D D I T I O.

Solutus dicitur, qui est liber à conjugio, voto, ordine sacro, religione, id est, qui in nullo est statu: Fitque fornicatio, vel cum vaga, & incerta, vel cum certa, & domi retenta, & dicitur concubinatus. Et nota fornicationem utramque esse mortale peccatum, quia pugnat cum humana, divina & naturali lege, imò hæreticus habendus esset, si quis fornicationem simplicem diceret non esse peccatum. Et habetur in *clem. ad nostram, tit. de hæret.* Et D. Paulus, Omnis fornicator. Et quidem concubinatus gravissimum est peccatum mortale, quia concubinarij versantur in statu perpetuo peccati mortalis. Nota 3. aliquando contingere in vago concubitu, ut non peccetur, idque duobus casibus, 1. in femina quæ violenter opprimitur, illa enim non peccat, ac venialiter quidem, si non consentiat. 2. in ebrio, qui non prævidit periculum fornicationis. Hinc Loth periclitatur. Hæc Bursæus.

Fornicans post divortii sententiam non tenetur admittere alterum conjugem à se dimissum, donec per Ecclesiam compellatur. Filliuc. tract. 10. de sacr. matrim. c. 10. de divorce.

Quæres: An possit dari ignorantia invincibilis de fornicatione. Resp. posse dari, saltem apud certas gentes destitutas Doctoribus, & scientia rerum moralium Non enim apud Christianos, probabile est, posse dari talem ignorantiam, ut sentit Azor. tom. 1. lib. 1. cap. 13. q. 1. & tom. 3. lib. 3. c. 4. q. 1. & tenent Aug. Sylv. Navar. ab eo citati. Filliuc. tract. 30. in 6. præc. Dec. c. 3. pag. 389.

Furtum.

Vide v. Restitutio, Sacrilegium.

1. Furtum est occulta ablatio rei alienæ, domino rationabiliter invito; rapina verò est propriè ablatio rei alienæ per violentiam. Tam furtum quàm rapina sunt peccata moralia ex suo genere: fieri tamen potest furtum veniale ratione indeliberationis, parvitatæ materiæ, & quando dominus non est invitus quoad substantiam rei acceptæ, sed solum quoad modum, ut accidit quando dominus, v. g. pater ægrè fert rem quæ auferitur à filio, non peti vel accipi ad ludum. Illa autem quantitas est sufficiens ad peccatum mortale furti, quæ omnibus consideratis infert domino grave damnum, vel notabili privat utilitate, habita ratione personarum, in ordine ad quas metienda est gravitas & levitas furti; nam respectu personarum illustrium nummus aureus ut minimum est materia notabilis & sufficiens ad peccatum mortale; respectu communium divitum, quatuor regales circiter sunt materia notabilis sufficiens ad peccatum mortale; respectu sustentantium se suo artificio & opera duo regales circiter sunt materia sufficiens ad peccatum mortale furti; respectu denique mendicantium unus regalis vel dimidius est materia sufficiens ad peccatum mortale: nam unus regalis potest illis inservire pro victu unius aut duorum dierum. tom. 2. de restitutione in particulari, disp. 2. quæst. 8. punct. 1. n. 1. & seq. Circa prædicta

1. Adverte non eandem quantitatem sufficere, sed majorem requiri, quando à pluribus aliquid auferitur quàm quando